

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ**

(Суми, 21-22 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

У дослідженні було проаналізовано способи перекладу прислів'їв. Серед особливостей перекладу пареміологічних одиниць також виділено основні принципи перекладу лексичних засобів, зокрема розглянутий прийом конкретизації, який сприяє адекватності їхнього тлумачення. Вважаємо, що подальше осмислення прийомів транслятології уможливило розуміння синкрети філолого-перекладацької зони.

1. Бабенко О. В. Трансформаційні процеси в перекладі / О. В. Бабенко // Наука. Теорія і практика. – Познань, 2012. – С. 101.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово – стилістичні проблеми. – Вінниця, Нова книга, 2004. – 576 с.
3. Англо-український фразеологічний словник / уклад. К. Т. Баранцев. – 2-ге вид., випр. – Київ : Товариство «Знання», КОО, 2005. – 1056 с.

НЕГАЦЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Горева А. Ю., студ. гр. ПРМ-51,
Швачко С. О., д-р філол. наук, професор кафедри ГФ
(Сумський державний університет),
Купріянич І. Л., студ. гр. 43
(Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки)

Заперечення – є однією з мовних категорій, що слугує для опису дійсності, відіграє величезне значення в процесі спілкування. Тому, заперечення як мовна категорія привертає увагу науковців у різних галузях знань: філософії, логіки, психології, лінгвістики.

Лінгвістичне заперечення належить до складних мовних категорій, воно охоплює всю лексику та граматику, має різні способи вираження, складну семантико-синтаксичну структуру.

Базисним положенням, яке найбільш повно відображає сутність лінгвістичного заперечення, можна вважати положення О. І. Бахарева про те, що заперечення у мові є констатацією відсутності предмета, ознаки, явища, що виражаються мовними засобами [1, с. 99–100].

З синтаксичної точки зору англійське речення носить аналітичний характер, тобто існує певний, встановлений порядок слів у реченні. І негатор, який визначає заперечний зміст цілого речення або окремого

його члена, змушений підпорядковуватись загальним правилам побудови речень.

Nobody knows anything about it [2, с. 18]. – *Ніхто про це нічого не знає.*

I haven't asked you to dine with me anywhere tonight [2, с. 20]. – Я не запрошував тебе вечеряти зі мною де-небудь сьогодні ввечері.

До морфологічних засобів вираження заперечення відноситься аффіксація, префіксація і суфіксація. У словотворчих процесах вони, як правило, не утворюють нових частин мови, один і той же префікс утворює нові слова від різних частин мови.

Власне лексичним способом вираження заперечення є спосіб вираження за допомогою дієслів з негативним значенням.

He denied breaking into the shop [3, с. 37].

Синтаксичний спосіб вираження заперечення становить бінарну опозицію. Загальна смислова ознака членів цієї опозиції – встановлення смислового зв'язку в реченні між поняттями, що виражають діяча / дію або предмет / ознаку предмета. Диференційною ознакою даної опозиції є характер цього смислового зв'язку: якщо зв'язок між поняттями діяча та дії кваліфікується як позитивний, пропозиція реалізує граматичне твердження (*you won my bet*): якщо смисловий зв'язок між ними розцінюється як відсутній, актуалізується негативна пропозиція (*you did not win my bet*).

Варіативність негативної синтаксичної конструкції в змістовному плані пов'язана з посиленням і послабленням значення заперечення. Посилення і ослаблення заперечення проявляється у вигляді інтенсифікації – деінтенсифікації негативних значень. Інтенсифікація – деінтенсифікація заперечення трактується як взаємодія заперечення з категорією інтенсивності, що відбиває всі відмінності, що зводяться до категорій кількості, величини, цінності, сили. Інтенсивність прояву стану або якості зазвичай виражається підсилювальними частками або поєднаннями з ними: *too much, too, too far, altogether too*.

He was altogether too excited too sleep [3, с. 58].

Негація є мовною універсалією, адже у лінгвістиці вона виражена на різних рівнях мови різними засобами, а власне заперечення є одним з найдавніших явищ у мові.

1. Бахарев А. И. Отрицание и способы его выражения в русском языке XV–XVII вв. / А. И. Бахарев // Вопросы языкознания. – 1981. – № 2. – 196 с.
2. Гетманова А. Д. Отрицание в системах формальной логики / А. Д. Гетманова. — М.: Высшая школа, 1972. — 139 с.
3. Jerome, K Jerome. Three men in a Boat. [Text] - М.: Higher school. - 288р.

4. Швачко С. О. У царині номінативних і комунікативних одиниць / С.О.Швачко // *Методологічні проблеми сучасного перекладу / Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції 23-25 квітня 2009 р. – Суми: СумДУ, 2009. -С.133-135.*

ЧАСТИНОМОВНА ПРЕДСТАВЛЕНІСТЬ АНГЛОМОВНИХ ПРИСЛІВ'ІВ

Домашенко Т. В., *студ.гр. ПРМ-51*
(*Сумський державний університет*),
Швачко С. О., *д-р філол. наук, професор кафедри ГФ*
(*Сумський державний університет*),
Калинюшко Т. А., *студ. гр. 53 (м)*
(*Східноєвропейський національний університет*
імені Лесі Українки)

Прислів'я – це історично утворені мовні одиниці, які відображають мовну картину світу, зберігають, передають соціальний досвід та моделюють стереотипи поведінки. Своєю образністю, виразністю, компактністю прислів'я наближаються до фразеологізмів, але при цьому відрізняються від останніх здатністю висловлювати закінчену думку [1, 272]. Вони співвідносяться з комунікативними одиницями вищого рангу, займають особливе місце у парадигмі текстів малої форми.

Актуальність дослідження визначається зростаючим інтересом науковців до фразеологічного складу мови, який відображає лінгвокультурні особливості мови, зокрема прислів'їв. Об'єктом дослідження є прислів'я англійської мови, а предметом – частиномовна представленість їх лексичної наповнюваності. Мета дослідження полягає в аналізі частиномовного складу англійських прислів'їв. Матеріалом дослідження є експериментальний корпус англійських прислів'їв, вилучених з англо-українського фразеологічного словника К. Т. Баранцева та посібника англо-американських прислів'їв та приказок О. Ю. Дубенко. Ілюстративний корпус налічує 100 прикладів.

Аналіз лексики показав, що перше місце серед іменників, які використовуються у прислів'ях, займають номінації абстрактних понять (*Beauty is in the beholder's eye*) [2, 79], назв процесів (*Stumble may prevent a fall*) [2, 901], результатів дії (*Success is never blamed*) [2, 902]. Зазначені іменники зустрічаються в 44 прислів'ях, що становить